

BẢO VỆ TRẺ EM TRÊN MÔI TRƯỜNG MẠNG: TRÁCH NHIỆM CỦA CÁC DOANH NGHIỆP HIỆN NAY

• Hoàng Thu Giang*

Tóm tắt: Với sự phát triển của internet hiện nay, con người đang tham gia vào một cuộc cách mạng công nghệ số 4.0 làm thay đổi toàn bộ về thói quen sinh hoạt trong cuộc sống. Ngoài những tác động tích cực đến cuộc sống do công nghệ mang lại thì những tác động tiêu cực cũng là một vấn đề mà xã hội đang phải quan tâm, đặc biệt những tác động này có ảnh hưởng trực tiếp đến trẻ em, là nhóm đối tượng yếu thế và dễ bị tác động do công nghệ số mang lại. Trong khuôn khổ bài viết này, tác giả muốn đề cập đến trách nhiệm của các doanh nghiệp công nghệ số khi phát triển các sản phẩm công nghệ phù hợp với mục tiêu xã hội, hướng tới phát triển bền vững cũng như đưa ra một vài giải pháp mang tính tham khảo, định hướng cho các doanh nghiệp số trong tương lai.

Từ khóa: Bảo vệ trẻ em, môi trường mạng.

Abstract: With the development of the internet today, people are participating in a digital revolution 4.0 that has changed the whole living habits in life. In addition to the positive impacts on life brought about by technology, negative impacts are also an issue that society is concerned about, especially these impacts directly affect children who are vulnerable and easily affected by digital technologies. In the framework of this article, the author wants to mention the responsibilities taken by digital technology enterprises when developing technology products that are suitable for social goals, towards sustainable development as well as give some solutions for reference and orientation for digital businesses in the future.

Keywords: Child protection, network environment.

Ngày nhận: 20/10/2020   Ngày phản biện, đánh giá: 28/10/2020   Ngày duyệt: 10/11/2020

1. Thực trạng tình hình xâm hại trẻ em trên môi trường mạng   kỷ XX, với sự phát triển bùng nổ của internet, thế giới đã có những phát triển vượt bậc về công nghệ

Từ đầu những năm 90 của thế

(*) Cục An toàn Thông tin, Bộ Thông tin và Truyền thông.

góp phần làm thay đổi cuộc sống của nhiều người. Công nghệ số đã mang mọi người lại gần nhau hơn, con người chủ động nắm bắt những kiến thức mới và mở rộng tầm nhìn nhờ các thiết bị trực tuyến kết nối internet. Những thế hệ sinh từ những năm 2000 trở về trước được coi là thế hệ chủ động trong việc nắm bắt các thông tin một cách có lựa chọn trên internet, họ sống và phát triển cùng internet nên việc lựa chọn và xác định các thông tin có trên mạng một cách chủ động phù hợp với yêu cầu và mục đích của mình. Với các thế hệ sau này, đặc biệt thế hệ sinh sau trong thời kỳ internet phát triển rục rờ là những đối tượng tiếp xúc với internet một cách bị động, các thông tin trên internet lan truyền nhanh, các em rất nhanh nhạy trong việc làm quen với thế giới số nhưng lại thiếu kỹ năng trong việc phát triển nhận dạng, phân biệt các thông tin ảo và thông tin thật trên mạng internet. Các bậc phụ huynh thì vẫn coi rằng thế giới ảo không tác động đến cuộc đời thực nhưng thực tế thì hoàn toàn ngược lại, đã có rất nhiều các trường hợp đau lòng diễn ra trong đời thực có liên quan đến tác động trực tiếp từ internet.

Theo số liệu báo cáo của Quỹ Nhi đồng Liên hợp quốc (UNICEF), thế giới có khoảng 2,2 tỷ người ở độ tuổi dưới 18¹, khiến trẻ em thành

nhóm đối tượng dễ tổn thương có dân số lớn nhất trong xã hội. Những rủi ro tiềm ẩn trẻ em phải đối diện trên internet bao gồm:

(1) Bị lạm dụng tình dục, bóc lột, mua bán, dụ dỗ.

(2) Bị quấy rối và đe dọa trực tuyến.

(3) Bị dụ dỗ tham gia vào các tổ chức khủng bố thông qua mạng internet.

(4) Bị tiếp xúc với những hình ảnh không phù hợp với lứa tuổi như các hình ảnh có nội dung khiêu dâm, bạo lực.

(5) Sử dụng các ứng dụng và trò chơi không phù hợp, khuyến khích những thói quen và hành vi không lành mạnh.

(6) Trở thành nạn nhân tham gia các hoạt động bất hợp pháp hoặc phi đạo đức như trộm cắp dữ liệu.

(7) Bình thường hóa bạo lực giới thông qua các tài liệu có nội dung bạo lực, định kiến phân biệt về giới trên mạng.

Vấn đề sử dụng internet, công cụ trực tuyến để tấn công, lạm dụng tình dục trẻ em đang trở thành vấn nạn không chỉ của bất kỳ một quốc gia nào mà đó là cuộc chiến của tất cả các quốc gia trên thế giới. Thế giới hội nhập đồng nghĩa với việc các quốc gia cần nhanh chóng tham gia kết nối internet, đẩy mạnh sự phát triển kinh tế nhưng điều đó cũng đồng nghĩa với việc các quốc gia đều cùng tham gia cuộc chiến

về bảo vệ trẻ em trên không gian mạng. Với cuộc sống tồn tại ngoài đời thật, có lẽ các bậc phụ huynh cảm thấy con em mình được bảo vệ một cách an toàn khi không cho người lạ tiếp xúc, chạm vào nhưng trên không gian mạng sẽ không có bất cứ một sự va chạm nào về thể xác nhưng hậu quả của những hình ảnh trẻ bị dụ dỗ xâm hại, chụp ảnh phát tán trên mạng lại ảnh hưởng trực tiếp đến tâm lý, và nỗi đau về tinh thần sẽ là nỗi đau kéo dài ám ảnh trong suốt cuộc đời của trẻ.

Nhìn vào những con số thống kê dưới đây, chúng ta sẽ phần nào hiểu được tầm quan trọng và tính cấp thiết về việc bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng đang diễn ra hiện nay (Nguồn trích dẫn theo báo cáo *Childonline safety - Minimizing the Risk of Violence, Abuse and Exploitation online*, October 2019 by ITU, UNESCO):

Năm 2018, NCMEC (Trung tâm quốc gia Hoa Kỳ về trẻ mất tích và bị bóc lột) thông báo có 18,4 triệu các tài liệu về SCAM (hình ảnh khiêu dâm trẻ em) được phát hiện và báo cáo. 17% các bậc cha mẹ phụ huynh nói con họ là nạn nhân của tình trạng bắt nạt trực tuyến, ở một số quốc gia con số này lên tới 37%.

Theo Báo cáo tác động 2017, 56% trẻ em 8-12 tuổi trên 29 quốc gia tiếp xúc với máy vi tính và bị nguy cơ tác động tiêu cực từ các

hoạt động tham gia trực tuyến bao gồm: đe dọa trực tuyến, nghiện chơi game video, hành vi tình dục ngoài đời thực. Cứ 01 trong 5 trẻ độ tuổi từ 9-17 nói rằng các em bị nhìn thấy những hình ảnh tình dục trực tuyến không mong muốn, 25% trong số đó cảm thấy sợ hãi kinh khủng, tột cùng.

Báo cáo năm 2019 cho thấy, 99% những thông tin viết ra từ các điều khoản trực tuyến thông báo cho trẻ là những thông tin khó hiểu và phức tạp đối với trẻ.

Số liệu hình ảnh và video bất hợp pháp được xác nhận bởi INHOPE tăng 83% từ năm 2016 đến năm 2018.

INHOPE cũng báo cáo tỷ lệ hình ảnh và video bất hợp pháp trẻ em tiền dậy thì (3-13 tuổi) thông qua CSEA tăng từ 56% (122.276) năm 2016 đến 79%(148.041) năm 2017, và 89% (223,999) năm 2018.²

Trong thời đại cả thế giới đều chuyển mình theo công nghệ số, không một quốc gia nào, dù phát triển đến đâu và có nền công nghệ hiện đại như thế nào có thể khẳng định được một cách tuyệt đối về hệ thống internet là an toàn cho người sử dụng, nhất là đối với đối tượng trẻ em. Tất cả các vấn đề thực tế trên cho thấy trẻ đang bị ảnh hưởng nghiêm trọng đến quyền cơ bản khi tham gia vào thế giới số mà hơn thế nữa nó làm suy yếu tiềm năng lợi

ích kinh tế chuyển đổi số giữa các quốc gia, đặc biệt là các quốc gia đang có nền chuyển đổi số hóa nhanh trên toàn cầu. Theo ước tính của Tổ chức liên minh viễn thông quốc tế, ITU với con số gia tăng 10% dịch vụ kỹ thuật số hóa của mỗi quốc gia thì đồng nghĩa các quốc gia này sẽ tăng trưởng 1,3% GDP bình quân đầu người³.

2. Chính phủ và doanh nghiệp cùng hợp tác trong việc hướng tới thị trường phát triển công nghệ trực tuyến an toàn, lành mạnh cho người dùng, đặc biệt đối với trẻ em

Phần lớn các cơ sở hạ tầng và dịch vụ nền tảng trực tuyến chúng ta sử dụng hàng ngày đều được xây dựng và phát triển, điều hành bởi các doanh nghiệp, tổ chức cá nhân trong và ngoài nước. Có thể nhận thấy, bất kỳ nỗ lực thành công nào trong việc bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng cũng cần có sự cam kết hỗ trợ của các doanh nghiệp công nghệ số. Các cá nhân, doanh nghiệp hoạt động trong lĩnh vực này cần phải nhận thức được rõ ràng trách nhiệm và sự phát triển bền vững bằng việc đưa ra những cam kết trong nỗ lực bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng. Hiện nay, các tổ chức và doanh nghiệp công nghệ trên thế giới như Facebook, Kaspersky, Google, Microsoft... đều có ý thức trong việc đưa ra các quy

định và chính sách bảo vệ trẻ em, tuy vậy đây có lẽ là cuộc chiến trường kỳ liên quan đến cả các giải pháp về phát triển công nghệ, các giải pháp đưa ra phần nhiều vẫn chỉ là dựa trên mong muốn còn trên thực tế vẫn chưa có giải pháp nào thật sự hiệu quả. Trong 6 tháng đầu năm 2018, Cảnh sát tại Anh đã ghi nhận có 1.944 các trường hợp dụ dỗ trẻ em thông qua sử dụng Instagram⁴, đầu năm 2019, đã có bằng chứng rõ ràng tìm thấy trong việc những kẻ phạm tội lợi dụng kênh Youtube trong việc tìm kiếm liên hệ với trẻ em⁵, cũng theo một nghiên cứu của tổ chức về tình hình phòng chống bắt nạt trẻ em thì có đến 37% thanh thiếu niên nói rằng họ đã từng bị bắt nạt trên Facebook⁶.

Các doanh nghiệp và những cá nhân làm trong lĩnh vực công nghệ cũng cần được định hướng và đưa ra những công cụ hỗ trợ, các khung chính sách để xây dựng và phát triển các sản phẩm của mình dựa trên các yếu tố an toàn, lành mạnh cho người dùng, sau đây là các nhóm khuyến nghị được nhóm các chuyên gia tìm hiểu nghiên cứu nhằm hỗ trợ chính phủ, các cơ quan quản lý đưa ra định hướng:

Các doanh nghiệp, tổ chức có thể dựa vào một số các khuyến nghị, nguyên tắc bảo vệ trẻ em khi định hướng hoạt động kinh doanh, phát triển sản phẩm của mình. Các

nguyên tắc được phát triển bởi các tổ chức trên thế giới như Khung xây dựng chính sách ứng phó quốc gia theo mô hình của WeProtect, hoặc mô hình “Quyền trẻ em và Nguyên tắc kinh doanh” (CRBP) được xây dựng và phát triển do Tổ chức Cứu trợ trẻ em, UNICEF và Hiệp ước Toàn cầu của Liên hiệp quốc.

Xây dựng ứng dụng các công nghệ AI vào việc chặn lọc các hình ảnh xâm hại, lạm dụng trẻ em trên môi trường mạng, phát triển các công nghệ mới trong việc bảo vệ trẻ em và người dùng khi tham gia vào môi trường trực tuyến. Các chiến lược và chính sách bảo vệ trẻ em nhất thiết cần có sự vào cuộc và tham vấn của nhiều bên liên quan, gồm có cơ quan chính phủ, người dân và sự tham gia của trẻ em. Các quy định và chính sách bảo vệ trẻ em cần tính đến cả việc các em vô tình bị xem các hình ảnh nhạy cảm không phù hợp với thuần phong, mỹ tục, văn hóa dân tộc khi tham gia sử dụng internet. Các em cần được bảo vệ về hình ảnh, dữ liệu các thông tin cá nhân khi tham gia môi trường internet.

Các giải pháp đưa ra cần được ghép vào khung thời gian thực hiện một cách cụ thể và có lộ trình nhằm bảo đảm tính cam kết của doanh nghiệp và chính phủ trong việc bảo vệ trẻ em khi tham gia vào môi trường mạng. Tiếp cận giáo dục

cũng được coi là một trong những giải pháp tuyên truyền mang tính tiếp cận chuyên sâu và trực tiếp đối với trẻ em, thầy cô và phụ huynh trong việc nâng cao nhận thức về sử dụng internet an toàn.

Với sự phát triển nhanh chóng trong công nghệ số, các chính sách và giải pháp gần như chưa thể đáp ứng được ngay với tốc độ gia tăng các phần mềm và các nguy cơ tội phạm sử dụng công nghệ trong việc thực hiện các hành vi xâm hại trẻ em trên môi trường mạng. Điều này kêu gọi các doanh nghiệp, các tổ chức hình thành các khung phát triển sản phẩm ngay từ khâu thiết kế để giảm thiểu các nguy cơ gây hại cho người dùng. Các công ty cần bảo hộ sản phẩm và giải quyết các khiếu nại của người dùng đối với các sản phẩm công nghệ của mình, đây là vấn đề mà gần như các công ty thường bỏ qua. Gần đây nhất, tháng 9/2019, Youtube và Google đã phải trả khoản tiền phạt lên tới 170 triệu USD vì vi phạm Đạo luật bảo vệ quyền riêng tư trẻ em trực tuyến (COPPA)⁷ thông qua việc thu thập thông tin cá nhân từ trẻ em mà không có sự đồng ý từ cha mẹ. Tuy nhiên, các hình thức phạt này cũng chỉ là một phần nổi và quan trọng nhất là các doanh nghiệp cần phải định hướng được hoạt động của mình.

Nhóm các chuyên gia nghiên

cứu cũng đưa ra một số các khuyến nghị cho doanh nghiệp trong việc phát triển các sản phẩm an toàn trên internet như sau:

- Bảo đảm hệ thống và dịch vụ trực tuyến được thiết kế an toàn cho trẻ em.

- Sử dụng các kiểm duyệt có chức năng báo cáo hữu hiệu.

- Phát triển các tài năng lập trình và các chuyên gia công nghệ chống các hành vi và hình ảnh lạm dụng tình dục trẻ em.

- Hợp tác với các cơ quan chức năng trong việc giảm thiểu các hoạt động buôn bán, lạm dụng, bắt nạt trẻ em.

- Phối hợp cùng các nhà quản lý tài chính theo dõi tín dụng của nguồn tiền từ việc lạm dụng trẻ em.

- Phối hợp cùng phụ huynh, người chăm sóc trẻ bảo vệ trẻ khỏi những nguy hại khi tham gia truy cập trực tuyến.

3. Doanh nghiệp Việt Nam với công tác bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng

Đối với hoạt động trên mạng xã hội, Việt Nam có đến 55 triệu người dùng đang hoạt động, đạt tỉ lệ 86% người dân dùng Internet. Xét riêng về mạng xã hội Facebook, Việt Nam xếp thứ 7 trong số các quốc gia có người dùng, với 59 triệu người dùng vào tháng 7 năm 2018. Tuy lượng người dùng Internet chỉ 64 triệu người, nhưng

lại có đến 70 triệu dân số sở hữu điện thoại di động. Trong đó, 50 triệu người thường xuyên truy cập Internet bằng điện thoại di động của mình, chiếm 78% người sử dụng Internet⁸.

Trẻ em trên thế giới nói chung và trẻ em Việt Nam nói riêng đã được tiếp cận với internet từ rất sớm, internet thực tế đã tồn tại song song cùng với sự hình thành của trẻ ngay từ khi còn trong bụng mẹ. Thế giới quan của trẻ không còn bị thu hẹp trong khoảng không nhà trường, gia đình, trường học mà đã vươn đến các mối quan hệ vượt biên giới quốc gia. Trẻ có thể truy cập các nguồn thông tin đa chiều, ngập tràn trên internet về giáo dục, thông tin y tế, điều này giúp trẻ tăng khả năng nghiên cứu về mọi chủ đề quan tâm và giúp các em bày tỏ ý kiến của mình đối với bạn bè, gia đình và xã hội.

Theo báo cáo gần đây nhất của Viện Nghiên cứu quản lý phát triển bền vững và Tổ chức cứu trợ trẻ em Quốc tế tại Việt Nam tại các thành phố lớn trên toàn quốc của Việt Nam có đến 96,9% trẻ có sử dụng mạng Internet cho nhiều mục đích khác nhau như học hành, giải trí, tìm kiếm thông tin và chơi game. Cứ 3 trẻ em thì có 2 trẻ có thể kết nối trực tuyến, trẻ có thể tiếp cận internet qua các thiết bị như điện thoại, máy tính của cá

Trẻ em cần được hướng dẫn kiến thức, kỹ năng để khai thác thông tin mạng an toàn.

Nguồn: laodongxahoi.net.

nhân, của người thân, ở trường và ngoài quán internet.

Trẻ tiếp cận internet từ rất nhiều cách khác nhau như: tiếp cận từ điện thoại di động của cá nhân (57,8%), máy tính ở nhà (45,9%), điện thoại di động của người thân (45,3%), ngoài quán Internet (13,5%). Riêng nhóm học sinh trong nhà trường có một số trẻ trả lời được tiếp cận Internet qua máy tính ở trường học (23,6%).

Trẻ sử dụng Internet chủ yếu để học hành/ nghiên cứu (83,1%), xem phim/ca nhạc (71,5%), xem các chương trình giải trí/ đọc tin tức (70,9%), giao lưu, kết nối bạn bè (71,2%) và chơi trò chơi điện tử/ trực tuyến (58,7%)⁸.

Như vậy có thể thấy, tại Việt Nam số lượng thanh thiếu niên sử

dụng mạng internet khá cao, sử dụng trong cả mục đích dành cho học hành nghiên cứu cũng như truy cập thông tin. Số tỷ lệ phần trăm cho cả hai mục đích này khá tương đương.

Với con số thống kê về tình hình sử dụng internet của trẻ em thì các rủi ro trực tuyến đối với trẻ em có thể được nhìn thấy thông qua các hình thức xâm hại trẻ em. Các rủi ro đối với trẻ em trên môi trường mạng có thể phân thành 3 nhóm chính như sau:

Rủi ro nội dung: trẻ em nhận được, tiếp xúc với các tài liệu có nội dung không được mong đợi hoặc không phù hợp, bao gồm các hình ảnh khiêu dâm, bạo lực, phân biệt chủng tộc, thù địch, cực đoan và các tài liệu kích động các hành

vi nguy hiểm như tự kỷ, tự hủy hoại, tự tử.

Rủi ro tương tác: trẻ em tham gia vào một tình huống giao tiếp tương tác nguy hiểm như bị bắt nạt, quấy rối, dụ dỗ, khiêu khích thực hiện các hành vi dễ gây tổn thương.

Rủi ro ứng xử: trẻ em hành động, ứng xử theo cách góp phần vào rủi ro nội dung hay tương tác, bao gồm trẻ em viết hoặc tạo ra các tài liệu có hại cho trẻ em khác, phân phối, truyền bá các hình ảnh khiêu dâm (thậm chí hình ảnh của chính trẻ em đó),...

Trong những rủi ro đối với trẻ em trên môi trường mạng, xâm hại tình dục trẻ em là một trong những rủi ro có thể dẫn đến tổn thương tâm lý và cơ thể suốt đời. Trẻ em bị thuyết phục hoặc ép buộc để gửi hoặc đăng tải những hình ảnh nhạy cảm của mình; tham gia những hoạt động tình dục thông qua webcam hoặc điện thoại thông minh; nói chuyện tình dục bằng tin nhắn hoặc lời thoại (sexting). Kẻ xâm hại có thể đe dọa sẽ gửi ảnh, video, thu âm hoặc đoạn tin nhắn đã được ghi lại cho bạn bè hoặc gia đình của trẻ nếu như trẻ không đồng ý tham gia những hoạt động tình dục tiếp theo. Trẻ em có thể bị xâm hại tình dục trên mạng bởi người mà trẻ biết hoặc không biết. Đồng thời, trẻ có thể cảm thấy mình không thể thoát khỏi việc bị xâm hại trên mạng. Kẻ xâm hại có thể liên lạc

với các em bất cứ lúc nào, bất cứ nơi đâu và những hình ảnh hoặc video về trẻ có thể được lưu trữ và chia sẻ với người khác.

Bóc lột tình dục trẻ em trên mạng là một hình thức xâm hại tình dục trẻ em xảy ra khi mục đích của việc xâm hại đó là vì tiền, quyền lực hay địa vị.

Dụ dỗ trẻ em trên mạng là những hành động ban đầu mà một người sử dụng để thiết lập mối quan hệ thân thiết và tạo sự tin tưởng với trẻ em nhằm mục đích xâm hại tình dục hoặc bóc lột tình dục. Trẻ em có thể bị dụ dỗ bởi người lạ hoặc cả người quen. Nhiều trẻ không biết mình đang bị dụ dỗ hoặc những hành động đó là xâm hại. Kẻ dụ dỗ có thể dùng các trang mạng xã hội, các ứng dụng để nhắn tin, trò chuyện hoặc qua các trò chơi trực tuyến để kết nối với trẻ. Kẻ dụ dỗ có thể dành nhiều thời gian tìm hiểu về sở thích của trẻ và sử dụng những thông tin đó để thiết lập quan hệ với trẻ. Kẻ dụ dỗ không nhất thiết phải gặp trẻ ngoài thực tế để xâm hại.

Bắt nạt trên mạng là việc một cá nhân hoặc một nhóm sử dụng công nghệ thông tin để cố ý, lặp đi lặp lại các hành vi gây hại cho trẻ em, khiến trẻ em không thể bảo vệ được bản thân. Các hình thức bắt nạt trên mạng với trẻ em rất đa dạng, bao gồm:

- Gửi tin nhắn đe dọa trẻ;
- Tạo và chia sẻ những hình ảnh hoặc video gây tổn thương cho trẻ;
- Loại trẻ ra khỏi nhóm trong các trò chơi trực tuyến, các hoạt động tập thể hay các nhóm;
- Thành lập các trang web hay các nhóm trên mạng để công kích một trẻ cụ thể;
- Khích lệ việc trẻ tự hủy hoại bản thân;
- Ủng hộ những hành vi gây tổn hại đến trẻ;
- Ăn cắp mật khẩu rồi truy cập vào tài khoản của trẻ để gửi hoặc đăng tải các hình ảnh, video, thông tin gây tổn hại đến trẻ;
- Đăng những nhận xét, bình luận ác ý hoặc quấy rối trẻ;
- Gửi những tin nhắn tình dục;
- Phát tán các tin đồn gây tổn hại đến trẻ thông qua tin nhắn, email, mạng xã hội.

Những năm gần đây, với sự phát triển vượt bậc về công nghệ đã dẫn đến những thách thức mới trong vấn đề xâm hại tình dục trẻ em trên môi trường mạng:

- Tiền kỹ thuật số (Cryptocurrency) và nền tảng truyền thông mã hóa đầu cuối (end-to-end encrypted platform) gây khó khăn cho lực lượng điều tra trong việc thu thập chứng cứ xâm hại tình dục.
- Dark Web là những website được ẩn giấu, không được đánh chỉ mục từ các bộ tìm kiếm, được che

giấu nội dung và chỉ truy cập được từ một số trình duyệt được phép (ví dụ Tor - The Onion Router).

Do đó các chính sách, tiêu chuẩn, công cụ bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng cũng phải xem xét các xu hướng công nghệ mới, các hình thức xâm hại và kỹ thuật mới để hạn chế các rủi ro và bảo đảm khả năng ứng phó và xử lý tội phạm xâm hại theo quy định của pháp luật. Gần đây nhất, Bộ Công an cũng xác nhận một trường hợp thông tin báo từ INTERPOL gửi báo cáo về hình ảnh đối tượng trẻ bị xâm hại quay live trực tiếp tại Việt Nam, đối tượng xâm hại qua điều tra thì biết có quan hệ rất gần gũi với nạn nhân. Theo báo cáo hình ảnh lạm dụng trẻ em trên không gian mạng năm 2018, Việt Nam có 706,435 báo cáo hình ảnh xâm hại trẻ em, chỉ đứng sau Indonesia trong khu vực. Việt Nam cần phải có các hoạt động kiên quyết hơn nữa để bảo vệ trẻ em trên không gian mạng.

Trong thời gian tới, Chính phủ đã xây dựng và triển khai các nhiệm vụ về bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng nhằm tới mục tiêu:

- Xây dựng và hoàn thiện hành lang pháp lý.
- Giáo dục, truyền thông nâng cao nhận thức và trang bị kỹ năng.
- Triển khai các biện pháp, giải pháp kỹ thuật, ứng dụng công nghệ.

- Hoàn thiện cơ cấu tổ chức, nâng cao năng lực thực thi pháp luật.

- Tăng cường hợp tác quốc tế về bảo vệ trẻ em.

Đây được coi là nhiệm vụ trọng tâm trong việc hỗ trợ trẻ em khi tham gia tương tác trên môi trường mạng. Tuy nhiên, biện pháp hiệu quả nhất cho đến nay không chỉ Việt Nam mà tất cả các quốc gia đang hướng tới là trang bị cho trẻ em nhận thức về các nguy cơ, rủi ro trên môi trường mạng, kỹ năng tự bảo vệ mình và tìm kiếm sự giúp đỡ khi gặp các vấn đề trong quá trình tương tác trên không gian mạng. Việc này đòi hỏi các cơ quan chức năng, thầy cô, cha mẹ và những người chăm sóc trẻ trang bị cho trẻ những kiến thức căn bản khi tham gia môi trường mạng. Bên cạnh đó, Chính phủ và doanh nghiệp cần đặt mục tiêu tạo lập Hệ sinh thái sản phẩm ứng dụng Việt đáp ứng nhu cầu học tập, giải trí của trẻ em trên môi trường mạng, trong đó khuyến khích sử dụng các sản phẩm, dịch vụ do doanh nghiệp Việt Nam phát triển tại các cơ sở giáo dục, chăm sóc trẻ em. Để tạo được Hệ sinh thái này, các doanh nghiệp số sẽ được hỗ trợ, khuyến khích phát triển sáng kiến, cung cấp các giải pháp kỹ thuật an toàn, thông tin bảo vệ trẻ em tương tác an toàn trên môi trường mạng. Các tổ chức, doanh nghiệp cá nhân có đóng góp

cho công tác bảo vệ và hỗ trợ trẻ em tương tác sáng tạo, lành mạnh trên môi trường mạng sẽ được tôn vinh, khen thưởng vì những đóng góp của mình. ■

Tài liệu tham khảo

1. *Child Online Safety: Minimizing the Risk of Violence, Abuse and Exploitation Online*, October 2019, ITU, UNESSCO.

2. *Global Threat Assessment 2019*, WeProtect Global Alliance.

3. *Child Online Safety, End Violence Against Children*.

4. *Online harms white Paper*, April 2019, HM Government.

5. *Safety by Design Overview*, May 2019, Australia Government.

6. *Báo cáo rà soát, đánh giá các chính sách hiện hành trong nước và quốc tế trong lĩnh vực công nghệ thông tin và truyền thông về bảo vệ trẻ em trên môi trường mạng, 2019*, Sở Thông tin và Truyền thông Đà Nẵng.

7. *Tiếng nói trẻ em, Báo cáo khảo sát, 5/2020, Save the Childre*, Viện nghiên cứu phát triển bền vững MSD.